

FESTIVALOVÝ ZPRAVODAJ 4

ČASOPIS STUDENTŮ FF UP OLOMOUC

04. 05. 2007

VSTŘÍC NÁPRAVĚ SVĚTA

Máme za sebou již tři dny konzumování divadelních zážitků a prožitků. Skoro by mohly vystat obavy, zda tělo divadelního nadšence nebude mít problémy s trávením. Jenže fakt jistější než jistý je, že na Divadelní Floře se nic zkaženého ani jedovatého nepodává. Takže vzhůru na další chody!

V páteční večer, kdy si lehkomyšlná mládež (neznalá toho, že divadlo je přece lepší než „diskoška“) bude kazit játra popíjením, může srdce festivalového příznivce zaplesat hned na dvěma skvělými, dech beroucími tituly. Plesat může do rytmu tance ruské performerky Iriny E. Andreevy, která do Olomouce přijela se svým sólovým projektem s názvem Dybbuk, který reflektuje různé podoby ženskosti. Ještě před tím, než se však o půl desáté oddáte těmito audiovizuálními silně-emoivním prožitkům, má vaše srdce možnost si zaplesat (neméně silně-emoivně) v jiném rytmu. V rytmu kapely U2, protože právě její skladby jsou použity v inscenaci Světanápravce, kterou do Olomouce přiveze pražské Divadlo Komédie. Martin Finger, který zde ztvárňuje hlavní roli, obdržel Cenu Alfréda Radoka za nejlepší herecký výkon (první

záruka kvality), hru režíroval Dušan D. Pařízek a byl to právě on, kdo Divadlu Komédie vtiskl pečeť intelektuálně náročného divadla (druhá záruka kvality). To vše je postaveno na textu autora Thomase Bernharda (do třetice všeho dobrého). Vladimír Hulec o této inscenaci napsal: „Nedoporučuji slabým naturám. Doporučuji všem.“ Ale ještě předtím zmínil, že je tato inscenace důvodem k sebevraždě. Takže s břitkou ironií, která je Bernhardovi vlastní, dodávám: kupte si zavčas pevná lana, protože až představení skončí, budou už všechny obchody zavřené.

Eva Votrubová

CLOVEK
MEZILIDMI

PÁ 4. 5. 2007
PROGRAM

18.00

Moravské divadlo

Thomas Bernhard

SVĚTANÁPRAVCE

Divadlo Komédie Praha

21.30

Tereziánská zbrojnice

/ šapitó

DYBBUK

Teatr Novogo Fronta

Irina E. Andreeva / RU

XI. **DIVADELNÍ FLORA** OLOMOUC
01'—10' 05' 2007

MORAVSKÉ DIVADLO OLOMOUC
pořadatel festivalu

 Olomoucký kraj
generální partner festivalu

SVĚTANÁPRAVCE

Divadlo Komédie se soustavně věnuje uvádění textů pocházejících z Německa, Rakouska a Česka. Na jeviště tak přivádí, jako jedno z mála divadel, i dí-

lo Thomase Bernharda. Umělecký šéf Dušan D. Pařízek se zabývá dílem tohoto autora dlouhodobě a oproti J. A. Pitínskému, jehož realizaci textu Igno-

rant a šílenec jsme viděli na loňské Divadelní Floře, volí spíše pietnější přístup k předloze, směřovaný k určité meditativnosti. -žž-

DYBBUK

Sólový projekt tanečnice a performerky Iriny E. Andreevy je volně inspirovaný mýtickými dybbuky - potulnými dušemi, schopnými posednout

živé. Můžeme se těšit na nevšední zážitek, totální herecké nasazení a estetický scénický nadstandard. Inscenaci Dybbuk uvítají přízniv-

ci netradičních divadelních forem i zastánci precizních hereckých výkonů. -pír-

KDYŽ ŽIVÍ UMÍRAJÍ...

Na pozadí jednoduchých černobílých zástěn se včera večer rozehrálo bolavé existenciální drama Ivanov. Mimo klasickou komediálnost, plynoucí z rázovitosti ruských postavíček bodrých opilců, kteří dovedou o jídle diskutovat s filozofickým zápalem hodným Platóna, se přidala nota groteskní zkroucenosti a hororového napětí. Toto ozvláštnění vyplývalo ze začlenění lidem podobných, a přece zrudně přízračných loutek, ztělesňujících Ivanovovy běsy: tendenci o všem pateticky a dlouhosáhle uvažovat skrze sebe samého a bez ohledu na pocity ostatních, charakterní vyprázdněnost, dětskou nevyzrálost a až manýristickou dosebezahleděnost. Ivanov dlouho své špatné vlastnosti přehlíží a úchylně si libuje v pozici zhrzeného intelektuála, oč zbytečnějšího, o to sebelitostnějšího. Předpona „sebe“ ho ostatně příliš přiléhavě vystihuje. Jeho žal a trýznění tak nemohou vyvolávat soucit, protože nejzbytečnější je v tom, že druhé podvědomě trestá za to, že jsou na rozdíl od něho schopni milovat a na-

dchnout se, byť pro pokoutní podniky typu manželství s vidinou finančního přílepení. Je velkou osobní zásluhou Miloslava Krále, že svedl vytvořit postavu tak bytostně nesympatickou a začlenit svého Ivanova do galerie ufnukaných a činu neschopných intelektuálů hned vedle slovuťného vlajkonoše Hamleta.

Zajímavým režijním komponentem krom loutkových běsů jsou nesporně i asijské postavy tajemných ninjů. Mohou působit jako pouzí vypomahači a vtipně maskovaný technický sbor, ale jejich vůči postavám direktivní chování a lpění na správném přehrávání scén dává spíše tušit, že jsou řídicím prvkem, jakýmsi principálem celé hořké komedie o lidech ztracených v prostoru a čase kvůli neschopnosti se jeden druhému přiblížit jinak, než přes dno láhve od vodky. Tím celá inscenace získává originální a nevťiravou podobu metadivadla, exemplárního příkladu komunikačního selhání, které moudřejší a poučenější předá-

vá tápajícímu a chybnému: v tomto případě odstup a odlišný kulturní systém Východu umožňuje nahlédnout Západu jeho honičku za vlastním ocasem. Ivanova jeho běsy nakonec dostihnou, přijímá sám sebe (ucho-pí za ruku jednu z loutek a smíří se s mrtvou ženou něžným kopulačním aktem figurín)a nemůže konat jinak, než vpálit kulku do zrcadlového obličejce sebe samého. Umírá tak stejně jako Dorian Gray se svým obrazem a je to od něho paradoxně první neso-becký čin. A hlavně – za celou dobu je to jeho jediný čin.

Inscenace Slovenského komorného divadla dokázala citlivě a funkčně provázat svíravý smutek skupiny lidí, kterou nespojuje než pobyt na jednom místě v jeden čas, s humornou lehkostí alkoholem a životem protřelých a s tajemností pocitu, že nad každým lidským hemžením stojí někdo, kdo se trpně pousmívá a posílá aktéry dohrát své role do mnohdy tragického konce.

Kateřina Surmanová

NEMÁ SMYSL JÍT PROTI OBECNÉMU VKUSU? TO JE BLBOST.

Rozhovor s Miloslavem Králem

Jak na vás působí Olomouc a místní publikum?

My už jsme kdysi v Olomouci hráli, neuvědomoval jsem si to ale tak jako dnes. Hrál se mi velmi dobře a cítil jsem, že diváci rozumí, o čem hrajeme, že je to publikum velmi vzdělané. Olomouc mám rád, protože mám rád Karla Plíhala a on je odsud. Já na něj nedám dopustit, strašně se mi líbí atmosféra jeho skladeb, jeho humor a tohle má v sobě i Olomouc.

Ve vaší inscenaci Ivanov je velmi důležitá scénografie. Jak ovlivníly prostory Moravského divadla dnešní představení?

My nejsme zvyklí na velké jeviště. Je zajímavé, že jsme komorní divadlo, ale naše studio není v pravém slova smyslu komorní. Máme jeviště širší než vaše, takže jsme museli část scény odřezávat, abychom se na jeviště vůbec vešli. Velký rozdíl je v hledišti, překvapilo nás svou velikostí. Vzbuzuje respekt. I v odlišném prostoru jsem chtěli odehrát představení na

dobré úrovni a doufám, že se nám to podařilo.

Jaký je váš Ivanov?

Na tohle téma jsme si s režisérem Polákem řekli spoustu věcí. Říkal, že Ivanov je on v mládí, a proto Ivanova nemá rád. Já se s Ivanovovými myšlenkami setkávám právě teď velmi často a nemůžu k nim zaujmout postoj „mám rád“, „nemám rád“. Čechov je vůbec skvělý dramatik. Jeho groteskno, které se zlomí do vážna, do deprese. Podává skrz humor váž-

né situace, až mrazí. Hrál jsem také v Rackovi roli Trigorina. To je hra, která se od začátku do konce může hrát jako komedie, ale poslední větou se vše zlomí a skončí jako tragédie.

Jak se Vám pracovalo s režisérem Romanem Polákem?

My se s panem Polákem známe už dlouho, to byla pátá nebo šestá spolupráce s ním a byla velmi dobrá. Nevím, zda to platí i naopak, ale doufám, že ano (smích).

V Komorném divadle zastáváte také pozici uměleckého šéfa. Jak zvládáte hraní i tuto funkci?

Teď jsem v divadle čtvrtou sezonu jako umělecký šéf a zvládá se to velice těžko... Někdy se nedá plně soustředit na obě věci...

Vaše pojetí Čechova je neobvyklé. Myslíte si, že ho ocení běžný divák oblastního divadla?

Chyba je rozhodně v tom, že se repertoár divadla často přizpůsobuje

divákovi. Říká se, že nemá smysl jít proti obecnému vkusu. To je blbost. Měšťák je v dobrém smyslu hlupák, který přijme, co se mu řekne. Jsem rád, když naše inscenace může diváka obohatit.

*Za rozhovor děkuji
Andrea Sedláčková
a Bára Voráčová.*

NA HRANICI SKUTEČNOSTI

Je absolutní ticho, na scéně se objeví papírový kvádr pohybující se po velmi přesné geometrické dráze. Postupným strháváním částí jeho stěn po chvíli očekávání spatříme uvnitř belgického herce Marqa Rawlse. Pomocí různých pohybových i verbálních etud se nám představí jako „velmi důležitý podnikatel“. Uzavřený v malém prostoru, v jeho samotě, prázdnotě života, postupně odhazuje různé předměty z konstrukce pryč, někde do světa bez logických pravidel.

Performance Birte Brudermann: 3rd city (epizoda 1. – Prázdnota Heinricha Schwesterse) pojednává nejen o vybočení ze stereotypu a společenských konvencí, ale především vybočení

z reality vůbec. Sytě barevná scéna, blížící se magickému realismu, se nás pokouší vtáhnout až někde na hranici chápání, kde se vše odehrává na pokraji našeho smyslového vnímání. Nutí nás přijmout iracionální obrazy složené z robotických králíků, loutek, masek a trhaného expresivního pohybu herců.

Autorčin příchod na jeviště znamená především neverbální projev. Vyjadřuje se jak pomocí velkých gest, jejich rozdílných významů, tak i pomocí rekvizit a jejich různých symbolů. To vše se odehrává na tajemném rytmickém zvukovém pozadí.

Atmosféra stále směřuje k intimnějším sdělením. Snaží se nás odpoutat

od mysli a nasměrovat k těm nejzákladnějším lidským pudům. Heinrich Schwesterse v deliriu své sexuální touhy znásilňuje loutky obnažených znetvořených ženských těl. Postupně ztrácí svou identitu a stává se vyjícím psem, což předznamenává poslední úzkostlivý výkřik.

Pokud divák tento netradiční způsob komunikace nepřijal, mohlo mu připadnout, že bylo představení plytké a že mu občas pokulhávalo tempo. Jestliže ale ano, pak jej tato amorf- ní hmota mohla na chvíli vcucnout do podvědomé části reality.

Jakub Kousal

MEZINÁRODNĚ SROZUMITELNÁ PRÁZDNOTA

Rozhovor s Birte Brudermann

Můžete našim čtenářům přiblížit projekt 3rd city?

Pro vystižení podstaty projektu máme přílehlavé sousloví - dekorace prázdnoty. Zahnuje kritiku společnosti, která je přezdobená. V dnešní společnosti se více hledí na formu než na obsah.

Tento projekt je o duševní prázdnotě businessmana Heinricha Schwesterse. Myslíte, že divadlo je tribunou pro řešení sociálních problémů?

Umění bývá vždy zrcadlem společnosti. Děláme pravdivé umění osobitým způsobem. Vycházím ze stylu art deco, používám mnoho dekorací a, jak vidíte, také odpadků. Jsou to věci, které člověk jednorázově použije a vyhodí.

Narodila jste se v jižní Africe a cestovala po celém světě. Ovlivnila tato setkání s různými kulturními systémy vaše uvažování o divadle?

Přesto, že jsem navštívila i ostatní kontinenty, stále se cítím být Evropankou. Pro mou tvorbu není důležité, v jakém prostředí se zrovna nacházím. Snažím se vytvářet obecně lidské hodnoty.

Proč preferujete řeč těla před verbálním projevem?

Používám i řeč, ale v případech, jako je tento, upřednostňuji neverbální prostředky. Považuji je za mezinárodně srozumitelné. Pak je mnohem jednodušší prezentovat svou práci před zahraničním publikem. Bohužel nebyl čas naučit se repliky v češtině. Bylo by pěkné odehrát představení ve vašem jazyce, protože publikum bylo velice vstřícné.

*Za rozhovor děkuji
Kateřina Surmanová,
Jana Strnadová a Pavla Štorková.*

TRIUMF ČECHOVA NA SLOVENSKU

Soňa: „Nic naplat, musíme žít!“

Ve čtvrtek jsme mohli zhodnotit první slovenské divadlo na festivalu. Čechovův Ivanov Komorného divadla byl u východních sousedů vyhlášen nejlepším inscenací roku. Dnes můžeme zhlédnout dalšího slovenského Čechova, tentokrát v podání Divadla Alexandra Duchnoviča (DAD) z Prešova. Strýček Váňa, stejně jako Ivanov Komorného divadla, se ucházel o ceny Dosky (obdoba českých Cen Alfréda Radoka). Minulý rok jsme mohli vidět v Moravském divadle „za oponou“ jejich Orchester Titanic. Diváky zaujali nejen svým excelentním herectvím, ale především netradičním ja-

zykovým vyjádřením. DAD je v současné době jediným divadlem na světě, které hraje v rusínštině. Ta je jazykem obyvatel severovýchodní části Karpatského oblouku na pomezí Slovenska, Ukrajiny, Polska, Maďarska a Rumunska. Sami divadelníci tvrdí, že jejich specifická mluva není překážkou k porozumění textu.

Můžeme se těšit na zajímavé ztvárnění dramatu předního ruského autora, který si vždy přál, aby jeho hry byly inscenovány jako komedie. Uvidíme, jak se DAD před českým publikem s dílem Antona Pavloviče Čechova vypořádá.

-pst-

TETOVÁNÍ

Dea Loher vystudovala nejprve germanistiku a filozofii v Mnichově a poté scénickou tvorbu na Vysoké škole umění v Berlíně pod vedením Heinerja Müllera, Yaaka Karsunkého a Tankreda Dorsta. Do německého divadelního světa vstoupila v roce 1991. Od té doby jsou její hry uváděny na mnoha významných evropských scénách. V současné době žije střídavě v Berlíně a Sao Paulu. Převážnou většinu premiérových uvedení jejich her inscenoval režisér Andreas Kriegenburg, který patří mezi výrazné osobnosti německého divadla.

Drama Dey Loher Tetování nastudovalo Činoherní studio v Ústí nad Labem pod režijním vedením Natálie Deákové. Jedná se o hru rozkrývající incestní vztah otce k vlastní dceři se všemi důsledky, které z něj plynou. Autorka pracuje se jmény postav, která jakoby měla divákovi

napovědět. Setkáváme se s rodinou Tíhovou, v jejímž čele stojí despotický otec Wolfgang, který zneužívá své pravomoci i otcovskou autoritu. Jeho protipólem je mladý květinář Paul Hodnota, který se uchází o starší dceru Anitu, a tím výrazně naruší běžné „fungování“ rodiny, ve které vládne patriarchát. Vstoupí mezi dceru a otce, jehož pozice nebyla doposud nikým ohrožena. Rodinu doplňuje slabošská matka Juliane a mladší dcera Lulu, kterou přes veškerou snahu nemine stejné zacházení, jaké se dostalo Anitě.

Loher užívá umělý, výrazně rytmický staccatový jazyk, který se podobá moderní básni. Právě jazyk postav je také nástrojem k odhalení dalších skrytých smyslů. Drama bylo poprvé uvedeno v roce 1992 v berlínském Theater am Südten. V roce 1993 získalo prestižní Goethovu cenu na Muehlheimer Theatertage.

-jas-

HAMLET

Hamlet – smrt, temnota, smrt. Koloběh života. Drama vášněmi a nenávisťmi zmítaných postav, nelítnou touhou po pomstě i za cenu sebeztráty.

Tvůrčí tým, stojící u zrodu inscenace pražského Dejvického divadla (režisér Miroslav Krob a dramaturg Karel František Tománek), se ve své inscenační vizi zcela oprostil od zažitých představ: jejich Hamlet není velkolepým kostýmním dramatem ani alegorickým podobenstvím o zneužití politické moci. Inscenátoři na dílo nahléd-

li z pohledu mezilidských vztahů - nikoliv zjevných, nýbrž skrytých, o to více zničujících. Destruující nejen vlastní, ale i okolní svět.

Zpracování známého díla a jeho posunutí do nové významové roviny ve spojení s osobitým, důsledným vedením herců. Nejenom pro tyto aspekty byl Krobův Hamlet vyhlášen řadami českých divadelníků a kritiků za nejzásadnější činoherní počín pro rok 2006.

Andrea Sedláčková

ČLOVĚK MEZILIDMI

SO 5. 5. 2007 PROGRAM

10.30

Moravské divadlo

A. P. Čechov

STRÝČEK VÁŇA

Divadlo A. Duchnoviča

Prešov / SK

17.00

Divadlo hudby

Dea Loher

TETOVÁNÍ

Činoherní studio

Ústí nad Labem

20.00

Moravské divadlo

William Shakespeare

HAMLET

Dejvické divadlo

Praha

šéfredaktorka: Michaela Stránská, **redakce:** Andrea Sedláčková, Eva Votrubová, Kateřina Surmanová, Jan Plíhal, Barbora Voráčková, Jakub Kousal, Jana Strnadová, Jan Žurek, Naďa Satková, Pavla Štorková, Jiří Pírko Šmirk, **korektura:** Veronika Zýková, **kresba:** Pavla Dudová, **kontakt:** divadelniflora07@seznam.cz